

"Жінко, він ще до тебе повернеться, твій Азов": добірка поезій Вікторії Амеліної

20 червня 2023

Juan Vega de Soto

Український ПЕН ділиться добіркою поезій Вікторії Амеліної, котрі авторка написала весною та на початку літа 2023-го. У нових віршах Вікторії переплетені теми осягнення втрати, проживання болю та відпускання найдорожчих.

Свідчення

в цьому дивному місті свідчать лише жінки
одна говорить мені про зниклу дитину
дві говорять про закатованих у підвалі
три кажуть, що не чули про зґвалтування й відводять очі
чотири говорять про крики з комендатури
п'ятеро про застрелених на подвір'ях
шестеро говорять, але нічого не розібрати
семеро досі вголос перераховують запас їжі
восьмеро кажуть, що я брешу і справедливості не існує
дев'ятеро говорять поміж собою йдучи на цвинтар

я теж іду, бо вже знаю всіх в цьому місті

і всі його мертві – це мої мертві

і всі вцілілі – це мої сестри

десятеро говорять про вцілілого чоловіка
його також забирали
він може бути за свідка

я стукаю в його двері, але виходить сусідка
говорить за нього:

лише здається, що він вцілілий –
іди, говори з жінками

***

У весняне синє поле
Вийде жінка в чорній сукні
Імена сестер кричати
Наче птах в порожнє небо

Викричить усіх із себе
Ту, що відлетіла швидко
Ту, яка про смерть благала
Ту, що не спинила смерть
Ту, яка чекає досі
Ту, яка усе ще вірить
Ту, що сорок днів мовчить

Викричить їх всіх у землю
Наче біль засіє в полі
З болю та імен жіночих
Виростуть їй нові сестри
знов співатимуть життя

Ну а що вона, ворона?

А вона навек в цім полі
Бо лиш крик її й тримає
Всіх цих ластівок в повітрі

Чуєш, як вона гукає
Всі по черзі імена?

***

у мене син і у неї син
у неї до війни було два
у мене завжди був один

і спробуй комусь іще поясни
що в неї і досі ще два сини
що той ясноокий не вмер, не зник
вона його родить щодня під крик
але крик жінки, не немовля
а хлопчик усе не кричить ніяк
хоча вона родить його щодня

він дивиться мовчки із темноти
так ніби благає їй допомогти
але вона родить його сама
між нею і мною тепер п'ятьма

бо в мене син і у неї син
у неї до війни було два
а в мене завжди був один

і спробуй комусь іще поясни
що з нею на двох у нас три сини

***

тільки ж вчилася відпускати чоловіків
а тепер відпускає цілі міста

вулиці, площі, мости і стіни

як кораблики, відпускає в п'ятьму
– Пливить, – каже їм

рахує їх у п'ятьмі до ста

і чує над містом новий літак –
не встигає дорахувати до середини

***

Бачиш жінку з простягнутою назад рукою?
Вона ніби тягне валізу або веде когось за собою
Невидима валіза важка, бо жінка іде повільно
Такі жінки загалом називаються божевільні

Їй нічого було брати з її згорілого дому
І хто там із нею жив, невідомо тепер нікому
Але вони йдуть за нею і молодший все не встигає
І жінка тоді зупиняється: вона завжди на нього чекає

***

жінка розгублена біля чужого моря
волосся розтріпане, кеди стоптані
шепоче ім'я обвітряними губами

тутешні думають: жінка втратила чоловіка

але я чула ім'я, яке вона вимовляє
це не ім'я чоловіка, це не ім'я дитини
вона стоїть над морем і кличе море

та море теж думає: втратила чоловіка

не озивається на ім'я незнайоме й дивне
тільки виносить мушлі й каміння гостре
тільки шепоче по-своєму, по-морському:

жінко, він ще до тебе повернеться,
твій Азов

***

рахувала камені
називала дитячими іменами
ховала їх до кишень
йшла до Дніпра проситись
забери мене
забери
бери

але лише випускала камені
у блакитну воду:
один-два-три-чотири
як рибу із золотою лускою

один у мене зостався
без імені
безвісти
нічиє дитя
носиш
носиш
а не народиш
щоб стати йому за матір
обернулася бабою кам'яною
над степовим курганом
і над Дніпром

***

Історія, яка не скінчиться

коли прийшла зима, вони цілили у мій дім
а тріщини раптом з'являлися в її домі
у домі над морем на вічних скелях
"Що діється із її будинком?"
перешіптувались її сусіди, дивились скося

а мій дім стояв уцілілий серед хаосу

коли вони цілили у мої дерева
каштани, тополі і особливо вишні
дерево, яке вона принесла в сад дитинчам
і виростила разом зі своїми дітьми

впало затуливши собою весь її світ –
і моє далеке місто з його деревами

жодне моє тоді не впало, стоять зелені

коли вони цілитимуть у мене завтра
вона вже вкотре ладнатиме стіни дому
писатиме історію про далеку жінку
садитиме нове дерево в центрі саду
як в центрі світу, всіх його слів і воєн

а я з усмішкою вистою в синім полі

коли вони цілитимуть у мене завтра
вони не знають: вони зв'язались і з нею

з її будинком над морем на вічних скелях
з її деревами, її морем, її словами
з її історією про мене, яка триває

так само, коли вони цілять в тебе
вони не знають, що мають справу зі мною
з моєю історією про тебе, що не минає

а значить вони мають справу також і з нею
з її кам'яним будинком на вічних скелях

з деревом, яке не вмирає – стає Землею

з історією, яка не скінчиться
з усіма нами
з тим, сестро, що ніколи не проминає

***

Вівторок

він знає, де вона буде за сотню років
говорить про довге життя, мов читає книгу
у цьому житті церкви і повільні кроки
міста, де вона сміється у білій сукні

вона ж його просто запитує про вівторок:
а в цей вівторок ти спробуєш подзвонити?
ідесь на тому кінці країни він завмирає
вглядається в чорну тишу в чужій зеленці

вглядається в імовірності, фарт, бінокль
і пише: я завжди тобі дзвонитиму у неділю
в неділю вона зупиняється в середмісті
дзвін котиться містом, вібує в кишнях сукні

в її животі, у ногах, голові і грудях
і жінка сміється раптом з любові й люті:
це він їй дзвонить в неділю
– як говорив

Автор - [Амеліна Вікторія](#)

20 червня 2023